

мати силу ст. 116 основн. законів. Але це може статися тільки в початку юлі місяця, а до того часу, тобто цілого пір року держава не матиме законного бюджету. Здається, це зовсім ясно і як би не тумачило відповідні статі законів міністерство фінансів, воно не зможе увенити громадянства в тому, що до затвердження Думою нового державного розпису, держава повинна мати старий бюджет.

Тим часом припустимо, що, на підставі ст. 116, в першому півріччю 1907 р. буде мати силу розпис 1906 р. Розпис 1906 р. складався при незвичайних умовах війни з Японією і в ньому не мало видатків мають тимчасовий характер. Вже через одне це треба буде старий розпис пристосувати до інших умов державного життя. Крім того старий розпис треба буде переміняти де в чому відповідно до тих законів, які було затверджено давнім порядком без Державної Думи (от як, напр., закон 22 априля 1906 р. про зменшення видатків). А як же буде з такими законами, які ухвалено, на підставі ст. 87 основн. законів і які вимагають переміни в державному розписі 1907 р., через те, що вони встановлюють нові видатки? Такі, напр., закони про продаж удільних, кабінетських і приватних земель через крестянський банк, що встановлюють видатки з державних коштів на започаткування банків. Ці закони мають тимчасовий характер і треба, щоб поперед їх затвердження Державна Дума, при чому Дума може їх і не затвердити. Виходить, що на підставі їх ні в якому разі не можна вносити нові кредити до державного розпису на 1906 р. Цього не дозволяє ні ст. 87 основн. закон., яка вимагає, щоб всі, ухвалені на підставі цієї статі, закони були поперед у вжитті в двох місяцях внесення на затвердження Думи, а ні взагалі характер державного бюджету, який не дозволяє нічого тимчасового, непевного, що може бути потім змінено або й зовсім одкинуто. І коли міністерство фінансів признає, що вносить державний розпис на 1907 р. не можна скласти й затвердити на підставі ст. 87, то воно цим самим вже повинно признавати, що на підставі цієї статі не можна заводити нових видатків у розпис 1906 р. Це все показує, наскільки трудно буде старий розпис 1906 р. пристосувати до нових умов, нових потреб державного життя в 1907 р.

Таким робом, як чисто формальні причини, так і практичні умови стоять на перешкоді тому, щоб і на новий рік мав силу державний розпис 1906 р.

А коли так, коли закон не дозволяє затвердити новий розпис, на підставі ст. 87, і коли старий розпис 1906 р. не може мати сили впродовж 6 місяців нового року на підставі ст. 116 основн. законів, то й виходить, що держава впродовж цілого пір року не буде мати законного бюджету. Якими незмірно лихими наслідками загрожуватиме таке становище державному господарству, трудно й сказати. Конче, наше „конституційне“ правління не дуже то клопочеться про завчасу вироблений державний розпис,—про це щось нічого не чути,—і зрештою воно може скористуватися з розпису на 1906 р., де по перемінах в ньому, але, як би там не було, а такий порядок не можна вважати за законний.

А. Я.

3 газет та журналів.

Як що хто небудь сумнівається,—пише „Страна“,—що „освободительные указы“ мають на меті певний передвиборчий вплив, так ось для того доказ.

По сибірській губернії щиро розповсюджується книжечка, під назвою: „Равенство сословий“. Звідки йде ця книжечка зразу не розбереш. Проти вимог цензури, на ній не написано, в якій друкарні її надруковано, хоч практично око легко пізнає шрифту губерньської друкарні.

Щоб ця брошура була нелегальна сказати не можна: в кінці її, замість підпису автора, стоїть красномовна стрічка: „Печатать разрешается сибирскою полицією“. Для теперішніх часів такої притимки зовсім не треба, але брошура, очевидно, хоч і підкреслює своє близьке до офіційного, як що не офіційне, походження,—запевняє, щоб зробити більший вплив на селян і міщан, для яких її призначено.

В її поясненні всі добродітства дарованих податним сословіям 5 жовтня (октябрі), при тому міцно підкреслюється, що це акт вищої влади, а народні заступники і не подумали про селян, „запевняє не мали часу“, лукаво завважує брошура.

Далі знаходимо в брошурі цілу низку брехні проти Думи і народу, щоб селяне склали приговори з подякою урядові за полехотство. Очевидячки автори книжечки мають на меті зібрати таким чином доказ „довіря“ народу до теперішнього міністерства.

Чи багато справді „руських“ серед „істинно-руських“?

По Росії і по нашій Україні роскинула свої сіті ганебна зграя людей, що зуть себе „істинно-руськими“. Зграя ця скупчалася, як відомо, у „союз русскаго народа“. Здавалося б, що коли ця зграя людожерних думок, визнає себе „істинно-руськими“ людьми, то серед них повинно бути найбільше людей таких, що мають прізвиська „руські“, то б то великоруські чи московські (кацапські)—такі прізвиська, що кінчаються на „ов“, „ев“ та на „ін“, наприклад: Ульянов, Львов, Бондарев, Муромцев, Аладьїн, Жилкин, Аникін (бувши посли до Думи Державної). А чи так же воно справді? Чи справді у „союзі русскаго народа“ найбільше людей з „руськими“ прізвиськами?

Ми зацікавилися цим і почали записувати собі прізвиська тих „істинно-руських“ людей, про яких писано було по газетах. Ми користувалися для цього тільки місцевими київськими часописами, і все-ж у нас склалися досить цікава низка „істинно-руських“ прізвиськ, більш як у півсотні душ (58 чоловіка).

Коли ми розложимо цих 58 прізвиськ купками, то побачимо, що купка не славянських прізвиськ (а не те що широко-руських) буде найбільша, таких прізвиськ нараховуємо аж 23. Ось вони (лишемо їх так, як вони пишуться по-російськи): Грингмут (німець) Доррер (француз), Гурлянд (еврей), Пуришкевич, Крушеван (молдоване), князь Думбадзе (грузин), Булацель, Лапранди, Берг, Бутми, Джангота, Едльс, Ватсатуло (грець), Эйлер, Шафер, Маак, Шгюрмер, Штейфан, Пеликан, граф Штенбок-Фермор, барон Вюлер, Дзобри, Руссо-де-Живонь; прізвиськ українських налічуємо 9: Пихно, Фоменко, Савенко, Пропенко, Храпал, Рева, Кліменко, Соуха, Лазаренко; решта ж прізвиськ польських, литовських та інших, як от: Юзефович, Войтеховській, Тукжевич, Красковській-Юскевич, Слиторь-Махроцький, Череп-Спиродович, Драгомирецкий та інші. Що до широко „руських“, тобто великоруських прізвиськ, то їх тільки 11: Павлов, Оловенников, Армонкин, Дубровин, Шараров, Лилбев, князь Шаховской, Гіфвудшев, граф Коновницян, Никольский Остроумов.

Отже виходить, що „істинно-руських“ з широко „руськими“ прізвиськами не припадає на сотню й 20 чоловіка—припадає всього тільки 18,9% загального числа їхніх прізвиськ, що попали у часописи і решта-ж 81,1% це зрадники своєї нації, свого народу, це або-ж німці, або поляки, або греки чи молдоване, литовці, грузини, наші перевертні українці і т. п. Коли ж візьмемо відсоток (процент) до загального числа таких людей, у яких навіть не славянські прізвиська, то побачимо, що „істинно-руських“ буде аж 39,6%, тобто трохи не 40 чоловіка на сотню!

Кажемо ще раз, що коли ми склали ці відомості, то у нас було мало матеріалу, але гадаємо, що й цих відомостей, які ми подаємо тут, досить для того, щоб побачити, які то саме „руські“ люди. Коли ж ми долучимо до цих „істинно-руських“ прізвиськ ще прізвиська тих осіб, що сидять зараз або сиділи раніш на уряді і провадять таку ж політику, як зграя „істинно-руських“, то ясно побачимо, що найбільший відсоток прихильників старих панцизно-поліцейських порядків у державі буде таких людей, які зрадили своєму народові або непам'ятають до якої вони нації належать. Ці люди-зрадники, щоб затуманити народові очі та щоб за його допомогою вдержати ті порядки державні, за яких можна тепер „марно витратити“ казенні гроші, як оце свіжо трапилось з грінми, призначеними на годюних селян, скупчилися тепер у „союз русскаго народа“, визнають себе „істинно-руськими“ людьми і закликають приставати до них наш народ.

Гр. Сьогобончій

Голос з чужини.

Воля і щастя народу усюди будувалися за його муках і страждань. Ріжниця тільки в загальній сумі тих страждань, що зазнали колись інші народи, здобувачи собі волю, і що зазнає зараз наш народ.

Але надто вже багато випало тих страждань на долю народів Росії в загальній і на долю нашого народу зокрема. Безліч горя і море сліз пролилося вже і по селах, і по городах за час так званого „визвольного руху“.

Силу силенню люду позакладано до тюрем або вигнано з рідної сторони на чужу чужину... Коли не коли чується голоси з далекої далечини наших земляків про їх страждання, про їх бідування там, далеко від рідного краю. Та не тільки вони страждають, перебуваючи серед чужих людей, страждають і їх безневинні сем'ї, що зосталися дома.

Ось один з таких голосів долінув і до нашої редакції. Пише до нас адміністративно засланий у Архангельську малописьменний селянин Матвій

Синеокий з с. Литвинця канівського повіту. Нарікаючи на свою гірку долю, він каже (робимо в його листі редакційні поправки, не міняючи суті):

„Отже мені лихо. Поліція трічі робила у мене трус, нічого не знайшла, дітей моїх полаяла, босих і голих у сніг позавгаляла, що й досі болять. А за що? Що я кавав урядників, що орендатор важить буряки дерев'яною вагою, а обчехто довірло (мені), щоб я позвав Янковського, що він обчехто дуби порубав. Я подав у лісну контору (?) це в 1905 році, а на урядника кавав, що він горілкою торгує. За те мене і вислали, нічого у мене не питали і не читали, тільки дали багато штовханів та загадали розписати та зараз і сказали, що підіти у Архангельську губернію на 3 годі. Як це справник знав без міністра, що міністр вислає? Справник та економію направляє на мое семейство чорну сотню. Мало того, що мене вислали та ще й хату мою запалили, трохи жінка і діти не погорили, бо зацалили уочі. Тепер до мене жінка пише, що нахвалюється ще задати й... От чорна сотня і жито покрала у коморі, що вона (жінка) призналася на віму пудів 30... Хлоп покрала, грошей немає, хоч пропадай і дитинька—чотири маліх дітей і мати старі. Просить хайба стидно. Лихо та й годі... Та хоч би я уже і вивен був, то що та сім'я винна, що її так розорять. Оце мене робить правдою на світі. А хто оце лихо робить? Оце ті православні християне, бо в нас у селі немає турків або яких нехристів, усі православні...“

Я по слухам чув, що нас вислали (за те), що ми намовляли крестян грабувати пашиєний ліс і землю. Але ім можна писати, що тільки захоту, ім за те не одличати, а нам не можна і трохи правди казати... Я, потомственный українець, нікого не обидів, а ще людам дуже бідним помагав, все мое селознає, скільки я добра поробив людам. А той пав, що мене розорив, то ніхто не знає, відіслав він грошей, виграв у карти наше село і землю, і людей тому год 70, а виграв за 60,000 карб.

Закінчує листа наш незнайомий корреспондент так:

„Тепера мою сімю до краю зруйновано. Оставив казничі землі та й ту хочуть продати за недоумі, що жінка не платити податків. А чим платити, коли хату спалили, хліб покрала, грошей немає? Вони мали б думати, що моя жінка читала виборську відозву... Пише до мене жінка, що кавав мирний посередник, як не даси грошей, то продамо все до краю, піджажити не хочуть, поки я вернуся!“

Справді, коли цей селянин і винен може в чому—як що можна говорити про вину без суда—і коли його жорстоко вже покарано, то за що-ж знущаються над його сем'єю?

Кажуть: „коли ліс рубають то тріски летять“. Але чи не загато вже багато отих трісок?

Гр. Нов-Кол.

3 російського життя.

Лідваль та Гурко. В газеті „Ръчь“ надруковано листа від А. Стаховича до Гурко. Цього листа Стахович послав до комісії, яка розглядає Гуркову справу. Стахович довідався, що тепер шукають, хто з чиновників міністерства внутрішніх справ оповістив про цей скандал. І от, щоб не напались на безвинних людей, Стахович і написав цього листа. Він пише, що сам подав до газет відомості про стосунки Гурка з Лідвалем. Між іншим Стахович написав ось що: „Кажу одверто, що я не вірю, щоб сам (Гурков) почастило виправдати себе перед цілою Росією. Я гадаю, що більшість того, про віщо писалося по газетах, виявиться як дійсна правда. Я навіть маю деякі підстави для того, щоб сподіватися, що на суді вийдуть на людські очі такі події, які ще більше заплямлять честь вапу та покажуть, як ви відносилась до своїх обов'язків на службі. І коли ви не будете задоволені з суду, то вловені будуть з його всі руські люди (тільки не „істинно-руські“). Невже ви, після того, як ви так одважно обороняли в Думі земельний проект Столипіна (а славою надзвичайно „одважного“ ви давно вже користувались не наберетеся сміливості, щоб потягти мене на суд? Та зробиться хоч трохи сміливий за Дурново. Одважється та пошукайте захвсту звичайного суду, а не в „вищих сферах“, які так цінують вас за вашу „державну діяльність“. Цим способом ви даєте спроможність всім людям дізнатися повної правди в справі Гурка-Лідваля та компанії“.

Столипіні Іздив до Царського Села робити доклад про продовольственну справу. Де-які вищі урядовці дуже агітують за Гурка. Вони пристають на те тільки, щоб скинути його з посади, але ні в якому разі не віддавати його під суд. Комісія за приволоду Гудубева закінчить слідство в суботу. Гадають, що в цій справі запламлять себе ще деякі значні урядовці. Міністерство почало вже само наново закуповувати хліб на годюних, бо вивано підряд Лідваля за фальшивий. Газета „Страна“ повідомляє, що саме перед тим, як з'явився Лідваль, змінили контролера продовольственної справи та настановили другого. З того часу почалося безладдя. Виявилось, що Гурко вимагав за казни мільйон і 600 тисячів на продовольственну справу в самій тільки саратовській губернії. А губернатор та земства саратовські прохали багато грошей. Виявилось й те, що Гурко знав, що

Лідваль не може доставити хліба раніш, ніж про це загомоніли газети, бо про діяльність Лідваля доносилося самотому тільки Гуркові і нікому іншому. Єсть чутка, ніби Гудубев хоче потягти Гурка на суд, але тому противляється Гуркові прихильники. Столипіні вимагає суду. В Нижньому-Новгороді знову не прийнято десять вагонів негодящего хліба, який пристає в Лідваль. Гурко намагався, щоб Думу росущено було за те, що вона не дала 50 мільйонів на продовольственну справу. Столипіні звелів, щоб продовольственна комісія, яка скуповує хліб на годюних, дала йому докладний обрахунок за весь час її діяльності і список усіх купців та товариств, які приставляли хліб на годюних. (К. Г. і К. Р.).

Градубок. За тиждень, починаючи з 13 до 20 ноябрі, воєнні суди присудили скарати на смерть 48 чоловіка. Всіх з ними, яких покарано на смерть до 13 ноябрі, тепер налічується 435 чоловіка. За цей самий тиждень пограбовано по різних місцях більше, як 100 тисячів карбованців. Убито при цьому 33 злочинця та поранено 15.

Нові тюрми. В Челябинську, Вільні та в Єлісаветі будуть зараз нові тюрми. В Вільні та в Єлісаветі тюрми міститимуть по 192 чоловіка. (Стр.).

Аладьїн. Чутка про те, що Аладьїн захворів за гриппею, зовсім неправда. (Р. Сл.).

Гершуні. Григорій Гершуні зараз пробуває за гриппею. Єсть така чутка, що він хворий і поїхав до Єгипту поправлятися. (Р. Сл.).

Крушеван. В Кишиневі суд присудив Крушевану заплатити 200 рублів штрапу, або ж посадити в тюрмі. Під суда трапився ось який випадок: чорносотенець Глобачев, маючи на собі знак „союз русскаго народа“, вдарив ззаду кулаком Захарченка, редактора газети „Бессарабская Жизнь“, який потяг на суд Крушевана. „Вземь намішников и никого не бойся“, галасував цей патріот. Поліція написала протокол. (Р. Вд.).

Комісія в справі Гурка. Комісія, що розглядає справу Гурка, має ось про віщо довідатися: 1) На якій підставі Гурко видав наперед гроші Лідвалю і не питаючись нікого з інших членів продовольственної комісії? 2) Навіщо каса заплатила ці гроші з казу самого Гурка? 3) Навіщо цей підряд оддала фірмі, яка зовсім ніколи не торгувала хлібом? Опріче цього де хто з членів слідчої комісії хотять перевірити всю діяльність продовольственної комісії. Комісія довідається, що про Лідваля та його товаришів зовсім не зачитували ні в одному банку—чи має він гроші на таку справу? Тим часом, як про інших підрядчиків завжди зачитували. Виявилось, що Лідваль напевно закупив дуже дешево той давній, негодящий хліб, який позалежувався на сибірських вакзалах під час війни — в 1904 та 1905 роках. (Тов.).

Автономія на вищих шлолах. Градоначальник у Петербурзі написав до директора гірного інституту, аби він прислав йому списки та фотографії всіх студентів, що вчаться в цьому інституті. Директор одмовив прислати фотографії, бо їх зовсім немає, а списки перешле тоді, як їх буде відруковано. (Тов.).

Останні звістини. Вибори уповажених будуть провадитися, починаючи з 16 января до 1 февраля. Уповажені з серед себе вибратимуть посли в Думу, починаючи з 5-го до 10 февраля. 22 ноябрі в Петербурзі воєнний морський суд судив колишнього адмирала Небогатува. За свідків викликали 198 матросів, але на суд прибуло тільки десять. Всі підсудні казали на суді, що вони не лічать себе винуватими. Ця справа протягнеться тижднів зо два, зо три.

Жандарський ротмистр Пітуховъ за те, що він дав до газет відомості про до сідельського погрому, призначають на якусь іншу посаду.

В Петербурзі невідомий чоловік, тяжко поранивши пристава Шереметьєва, який був у Сідель під час погрому, сам застрелився.

3 життя партій.

В газеті „Товарищ“ написано, що цими днями відбулася збора української організації „Спілка“, що належить до російської соц.-демократичної робітничої партії. „Спілка“ працює по київській, подільській, волницькій, чернігівській та полтавській губерніях. Збори ухвалили, щоб не погоджуватися на виборах ні з якою платформою інших партій, а так саме не агітувати на виборах за буржуазних кандидатів. Зроблено постанову, щоб увійти в згоду зо всіма соціалістами проти кадетів та всіх останніх партій. (Вол.).

Ще заведено „союз“ в Кам'янському, в Павлограді і в Новомосковську (це все в Катеринославщині). Погласно агітаторів у Маріуполь і в Луганськ. Власти дуже сприяють „союзникам“. (Р. Сл.).

В Кам'янці-Подільській виставлено було на користь „Просвіти“ драму Кропивницького „Невольник“. Людей у театрі було багато. Вілетів продано рублів на двісті. (Под.).

В Житомирі почала так виходити газета „Голос волницького общества грамотности“. Писано було, що ця газета виходитиме двома мовами: українською і московською, але через відіть так не вийшло і газета виходить самою московською мовою. (Вол.).

Перед виборами. В Чернігові передвиборчої агітації непомітно. Кажуть, що вона таки єсть, але роблять її дуже потайки. Кандидат українців Шраг утратив виборче право і тепер чернігівські українці мусять подбати, щоб виставити такого, який міг би замінити д. Шрага. Силу на виборах матимуть там євреї, бо вони йтимуть одностайно, а християне безперечно поділяться на гуртки. (К. Р.).

В Кременкуці місцеві організації лівих партій зробили передвиборчий блок. Агітувати лівям партіям доводиться дуже консперативно, бо адміністрація дуже пильно, щоб вони не агітували. А „руським“ людем хоч і вільно агітувати, та на їх збори не хочуть ходити. В городі раз-у-раз відбуваються трусні та арешти. (К. Р.).

В Луганському повіті з 2 тисяч виборців зосталося тепер тільки 800. В городську думу подано всього з десяток заяв од тих, що наймають квартири. (Р. Сл.).

В Новоосковському повіті виборців зменшилося на тисячу. (Р. Сл.).

В Уманю городська управа виключила з списків більш як тисячу виборців, які не платять квартирного податку і не подали додаткових засвідчень про свої квартири, яких вимагає сенатське пояснення. Гурток виборців-інтелігентів прислав Столипіну скару на городську управу. (Р. Сл.).

З Овеси телеграфують „Русскому Слову“, що в південних губерніях селяне сприяють прогресивним партіям, починаючи з „конст.-демок.“ і лішіе. Думають, що навіть не треба буде великої агітації, щоб вибори пройшли добре. Монархичним партіям там зовсім не ведеться, не вважаючи на те, що адміністрація їм сприяє. Не ведеться також і „мирообновленцям“. Скандальна історія про Лідваля й Гурко дійшла вже до села і теж звісно не прихилила селян до „правих“. В городі теж прогресивні партії певне переважать на виборах. (Р. Сл.).

В Катеринославі „октябристи“ дуже готуються до візду. В організаційному бюро між іншими член Державної Ради Родзянко і колишній посол до Державної Думи Способний. Закликано усіх видатних „октябристів“. Прийдуть Барун-Секрет, Ключарев, Ізєвако. Візду відбудеться у Потьомкинському палаці. (Р. Сл.).

Судова справа. В Катеринославі судова палата розглянула справу Катеринославського страйкового комітету. На суді було двоє—Троїновський і Горхов. Першого обвинувачено в тому, що одібрав зброю од поліції, а другого, що зібрав гроші на революційний фонд. Всі 17 свідків посвідчили, що підсудні не причетні до революції. Обох виправдано. (Р. Сл.).

На березі Дніпра в Катеринославі арештовано Мурвичка, Дерюгина і Запка, бо на їх думали, що вони „експропріатори“. У їх знайдено бомбу, 15 набойів, рушницю, браунінг і ще кілька революєрів. З іми було ще двоє та втекли. Арештованих показувано тим, кого пограбовано. Городецький та Тьленев пізнали, що саме ці в їх грабували. (Р. Сл.).

З Митополя телеграфують, що в двох селах у селі Валці знайдено бомби і набой. Обох арештовано і посажено в тюрму. (Р. Сл.).

Під час пожеми в селі Слободвей урядник стреляв і тяжко поранив двох селян, які говорили, що урядник не так порядкує на пожежі. Побачивши пораниених, селяне так розлютувалися, що урядник мусяв сховатися. (Р. Сл.).

Пожема. В економії Юлії Шевченко в Єлісаветському повіті була пожежа з підпалу. Погоріли будівлі і хліб на 37 тисяч рублів. Заштраховано все було за 20 тисяч. Економі держить у посесії селянин Саксієв. (Р. Сл.).

В м. Берестечку і в Кременці на Волні батюшка Іван Никольський та Іларіон Концевич завели „союз русскаго народа“. Одправивши з цього приводу молебні, вони написали про це архієреві і прохали благословення. При чому Концевич писав: „Прошу благословення обратившихся на нуть истинны“. (Вол.).

В Кам'янці організується партія „мираного обновлення“.

Ще заведено „союз“ в Кам'янському, в Павлограді і в Новомосковську (це все в Катеринославщині). Погласно агітаторів у Маріуполь і в Луганськ. Власти дуже сприяють „союзникам“. (Р. Сл.).

В Кам'янці-Подільській виставлено було на користь „Просвіти“ драму Кропивницького „Невольник“. Людей у театрі було багато. Вілетів продано рублів на двісті. (Под.).

В Житомирі почала так виходити газета „Голос волницького общества грамотности“. Писано було, що ця газета виходитиме двома мовами: українською і московською, але через відіть так не вийшло і газета виходить самою московською мовою. (Вол.).

В Катеринославському повіті виборців зменшилося на тисячу. (Р. Сл.).

В Новоосковському повіті виборців зменшилося на тисячу. (Р. Сл.).

— Так вигідніше. Торещенко рішив одати в посесію селянам шість своїх найбільших маєтків на Волині. Виявилось, що це вигідніше, ніж витратити гроші на інгуші то що, щоб берегти економію від погромів.

(К. Р.)

— В Маріупольській гімназії діло було так: Іспектор обзивав гімназиста 8-го класу. Товариші оступилися за його і приручили одному з між себе сказати інспекторові, що клас протестує проти такого поведіння. Хлопець мусив сказати це спокійно, але не здержався і між ними сказав так: "Всім год ви мучили наші душі, всім год ви винищували все гарне й чесне; найкращі роки наші загинули на цьому кладовищі. Ви робили нас моральними каліками, зашаморочували нам розум, півечили фізичні наші сили."

Іспектор після цього не став ходити в 7-й та в 8-й клас, бо 7-й пристав до 8-го. Гімназисти радилися, чи миритися з інспектором; більшість рішила, що миритися не треба і інспектора не міг ходити на уроки. Тоді директор закрав 7-й і 8-й клас. Після цього 5-й і 6-й клас теж вийшли з гімназії. (Пр. Кр.)

— Вирали політичного. В Катеринославську земську лікарню увійшли мужчина і жінчина. Мужчина притулює милосердній сестрі ревматизма до грудей, а жінчина тим часом поособила вдягтися політичному в'язневі Горобієви. Тоді забрали його з лікарні та й сади візього не лишилися.

— Арештованого в Москві колишнього посла до Державної Думи з Харківщини Іваняничкого вилучено з тюрми, взявши в заставу 500 рублів. (Т. А. во.)

— В Городні. (Чернігівщина) слідчий допитував колишнього посла до Державної Думи Миклашевського в справі виборської відозви. Миклашевський сказав, що відозву він підписав, а більше ні на які питання відповісти слідчому не буде, а говоритиме в судовій палаті, як що вона його судитиме. (К. Г.)

З Одеської "Просвіти"

У неділю, 19 листопада, відбулися у нас загальні збори "Просвіти". На першій черзі стояли вибори ревізійної комісії і 5 членів ради, що відповідно § 13 статута мають вийти з ради. Ця технічна справа, хоч і забрала багато обмеженого адміністрацією часу, нас мало цікавила, куди інтересніше буде коротеньке звітлення ради про розвиток діяльності товариства.

Зпочатку заснування "Просвіти" день по дню число членів зростало і зараз їх налічується коло п'яти сот. Так само, не дивлячись на всі перешкоди, ширилась і просвітня справа, принаймні між самими членами.

Зараз "Просвіта" має велике помешкання і там що-середі читаються наукові розправи, які завжди обговорюються тут же членами, а що-суботні реферати, а після музично-вокальних вечір, який закінчується танцями. Ці середні й суботи дають "Просвіті" зиск, завдяки чому вона й існує.

Окрім того в т—ві заклались уже постійні секції: драматична, співоча, а недавно і літературна, яка береться до видання народних дешевих книг. Один рукопис уже єсть і коли в цьому ділі буде підмога від українських письменників, то й ця справа згодом наладиться.

Далі "Просвіта" має добру наукову бібліотеку, що придбала від покойного Смоленського, потім має читальню і продає українські книги.

Із звітлення Ради ще ми знаємо, що з'організувати в Одесі український армарок, щоб мати зиск з нього, не пощадило через сучасні бурхливі часи здебільшого.

Ще знаємо, що "Просвіта" спробувала завести комерційні зносини з Полтавою, щоб в Одесі продавати кустарні вироби. Умова була така, щоб висилати сюди ці вироби на комісію, однак несподівано рада дістала "накладну" з оплатою коло 400 карбованців. Не кажучи вже про те, що така послуга податківців принесла вадливі багато клопотів і мороки, бо грошей не було готових, коли дістали ті речі, то там здебільшого були горшки, дуже неадапні, не практичні і не штучні, зовсім нікому непотрібні, а до того ціна—вище всякої можливості!

І от минув місяць як ця лікчевна кустарна робота продається, а доє "Просвіта" вернула не більше 100 карб., бо цей крам купувать у нас тільки з патріотичного обов'язку. Таке коротеньке звітлення ради. Коли воно обговорювалось, то зразу ясно стало, що в "Просвіті" дві течії: одна за раду, друга проти неї. Суперечки були гарячі, навіть з конфліктами.

Позаяк описці проти ради хоч і була гостра, часом кумедна, однак не така численна, мало орієнтувалася в справах, не вміла навіть докладно висловитись, про те надала зборам такий

настрій, що загубились і ті розумні, цілком правдиві заяви, що зробили деякі з її кола.

Так Громашевський справді зробив багато цінних уваг, допомагаючись того, щоб рада поширила просвітню діяльність, щоб то у нас не була тільки самопровіта, а щоб наша діяльність хоч чим була зв'язана з народом.

Позаяк через брак часу, через гостре обговорювання, через конфлікти, збори не робили ніяких постанов, то в кінці ми наведемо резюме з усіх промов, а зараз не можемо не згадати тут про один факт.

Єсть у нас один член "Просвіти" д. Радецький. Про професійного народної учитель, а зараз у житті грає роль ніби громадського діяча, і лічить себе через шість професором. Людина, який в Одесі всі вже склали ціну. Шукаючи притулку для себе, поля для своєї діяльності, він записався в "Просвіту", чтобы просвіщать наш український народ, который не умеет уже говорить по "українски". Не так давно він об'їздив Галичину та Буковину під гучною назвою професора й очевидячки мав улив на простодушних наших закордонних земляків.

Якось узався прочитати в "Просвіті" про що свою подорож. І вже не скажу, що то був такий гумористичний у нас вечер, що всім життя поболіли, однак коли д. Сигаревич на його реферат зробив тут же уваги, то він на стільки образився, що зажадав, тобто той на протязі 2 тижнів прочитав свій реферат про Галичину, а то... quo vos!

Сигаревич зробив цінний реферат, але Радецького тим не заспокоїв, а навпаки. Він почав писати вирішані пакосливіна "Просвіту", на раду, на окремих осіб цілком хоросотенного змісту. Написав до членів ради багато листів повних образи і зневаги до них, до всієї "Просвіти", повних манів величності: "Ви знаєте, хто у Вас членом "Просвіти"? У вас і Радецький, котрого знаєт вся Європа!"

Позаяк ці пасквильні вірші поширились, то образені особи—забажали третейского суду. Радецький спершу згодився, а потім став одмовлятися тим, що не може знайти суді. Тоді справа перейшла до ради і вона ухвалила передати її на загальні збори.

Коли збори вислухали цю маніякальну літературу Радецького, то розбили все на два пункти: 1) образа особистим особам—це справа приватна, і що до 2) образа товариства, то за це пропонували виключити Радецького зовсім з "Просвіти". На зборах було коло 100 душ. При балотировці тільки 16 чоловіка стояли за те, щоб справу передати в комісію. Радецький, що весь час тут стояв, галасував і не давав обговорювати не двиллявся на те, що збори просили всіх заінтересованих в цьому вийти і коли почув постанову зборів про його виключення з членів, зустріту гучними оплесками, розірвав і з криком, що він виходить з гордо піднятою головою, покинув "Просвіту".

Тепер ми зробимо резюме тих бажань, які виявили збори:

1. Щоб рада "Просвіти" не пізніш як до нового року дала повне звітлення з своєї діяльності з заснування "Просвіти", а також повні протоколи всіх загальних зборів, які доє відбувалися.

2. Щоб загальні збори скликались частіше і були провідом всієї просвітної діяльності і щоб між ними і радою уклалися стислі відносини.

3. Щоб діяльність ради вийшла як найвидче з тісного кола самопривітності і перейшла на більш широкий шлях, допомагаючи народній освіті через видання книг і часописів.

4. Щоб учлени "Просвіти" приймали обережніше ніж доє було, бо інакше можуть налізати такі особи, яким на цілі не народне діло, а руйновання всякої народної справи.

5. Підіймалися голюси, щоб вивести з "Просвіти" танці, бо вони з просвітньою діяльністю нічого спільного не мають. Л.

У Києві.

— В судовій палаті. Вчора 23 ноября в київській судовій палаті розглянуто було політичні справи. 1) Дмитра Самсоновича Павленка, Микити Гарасимовича Губенка, Михайла Васильевича Стеценка, Арона Залманова Шапаря, Арона Лейбова Клячка і Марії Григорівни та Ганни Федоровни Лобанових обвинувачених по 1 ч. 126 і 127 ст. угод. улаж. за належність до "Котопольської організації російської соціально-демократичної робітничої партії", за друкування і схованку недогодальної літератури, схованку вибухових речей і фабрикацію бомб угор. Конолті, Чернігівської губернії. З них Ганну та Марію (дочку і матір) Лобанових обвинувачено за те, що вони давали свою квартиру для зібрань організації, для друку листків.

Судова палата підсудних Ганну та Марію Лобанових виправдала в дій справі; підсудних Дмитра Павленка та

Микиту Губенка постановила позбавити всіх прав "єстоїнія" і засудила на два роки до кріпости. 2) Вчительки в чернігівщині Марії Померанцевой, обвинуваченої по 129 ст. за деякі роз'яснення про політичне становище Росії. Судова палата засудила М. Померанцеву на один місяць до тюрми, але так як д-ка Померанцева просиділа до суду в тюрмі коло 3 місяців, то її винущено на волю.

— Ще про шкільні ради у київській губернії. Київський губернський комітет в справах земського хазяйства розглянув на зібранню 6 сентября 1904 року доклад комісії, уложеної на час зібрань комітету для розгляду питань що до постанови в київській губернії справи початкової освіти.

Комітет згодився із думкою тої комісії, що треба в установленому порядку просити завести в київській губернії повітові і губернські шкільні ради (на основах, показаних в ст. ст. 3487—3511, XI т. I ч. Св. Зак. вид. 1893 р.). Прохання своє комітет мотивував тим, що неминуче треба установити міцні зв'язки між органами земського управління, яке дає гроші на одвілю і утримання початкових народних шкіл, та інституціями, які заправляють тими школами і дбають про науку.

— На прохання Комітету, яке було подано 17 ноября 1904 року. Міністрові внутрішніх справ і міністрові народної освіти, одержано було одповіді: 1) Від головного управління в справах місцевого господарства, яке у відношенню з 15 декабря 1904 року повідомило київського губернатора, що д. міністр внутрішніх справ, коли йому було докладено прохання київського губернського комітету про установлення в київській губернії шкільних рад, признав установлення тих рад "преждевременным", вважаючи на те, що тоді не було в губернії земських шкіл, за якими власне й мали доглядати шкільні ради. 2) Від міністра народної освіти—за міністра його товариш,—од 3 сентября цього року повідомив київського губернатора, що "міністерство народної освіти признає з свого боку установлення шкільних рад в київській губернії дуже бажаним, але, між иншим, вважає, що тепер внесення цього питання на розгляд законодавчому порядку "несвоевременно", бо установлення тих рад потребує від казни нових кредитів, що тепер "представляється затруднительным", вважаючи на фінансове становище Державного казначейства".

Таким чином виконання прохання комітету про установлення шкільних рад одкладено на непевний час, тоді як установлення тих рад, як думає губернська управа, не тільки бажано, але є певною справою. Київський губернський комітет значну частину свого бюджету видає на будівлю і утримання нових шкіл і на допомогу тим, що уже існують, се б то на боротьбу з народною темнотою, яка не допускає запроваднати у життя ріжних способів що до підняття економічного добробуту села, до оборони народнього здоров'я і взагалі до задоволення потреб місцевої людности.

Але відомо, що в справі боротьби з народною темнотою має вагу не тільки кількість шкіл, а й та чи инша постанови в них справи науки і виховання, а ця остання багато залежить від особ і інституцій, які заправляють і видають шкільну науку.

Тепер формою, яка б найкраще відповідала сьому призначенню і яка через те є найбільше бажаною—треба, без сумніня, признати шкільні ради—повітові і губернську, бо ті інституції складаються з одного боку—з особ, досить компетентних у шкільних справах, а з другого боку заступники тої людности, на гроші якої будуть і утримуваті школи, се б то особи найбільш зацікавлені у добрій постанові шкільної справи. Таким чином склад тих інституцій зовсім забезпечує таке завідування школами, при якому все буде робитися гаразд.

Тепер у київській губернії крім шкіл міністерських і церковно-приходських, яким дає допомогу земство, є вже 17 цілком земських шкіл, у яких що до їх утримання ні казна, ні духовне відомство ніякої участі не приймають, а на той рік таких шкіл буде 63. Через те тепер для завідування останніми школами установлення шкільних рад є безумовно і неминуче потрібне.

Як відомо міністерство народної освіти на утримання шкільних рад одукає—на губернську 500 карб. і на кожную повітову—250 карб. Значить, установлення в київській губернії одної губернської і 12 повітових шкільних рад обійдеться 3500 карбов.

Вважаючи на все це, губернська управа просить комітет доручити їй знову просити про установлення в київській губернії шкільних рад, з тим, щоб на перший раз всі видатки на їх утримання покласти на земство.

— До вибору у Державну Думу. Київський губернатор видав циркуляр, у якому розпорядився, щоб городські повітові управи доставили списки кватиронаймателів, які не платять кватирного налогу, повітовим справами, для перевірки прав тих виборців на участь у виборах до Державної Думи.

— Сьогодні, 24 ноября, о 1 годині вдень відбудуться зібрання президентів городських комісій що до виборів до Державної Думи. Пресидеделюватиме голова І. М. Дьяков.

— З Товариства "Просвіта". Вибліотечна комісія просить усіх своїх членів обов'язково прийти на екстренні збори комісії в суботу, 25 сього місяця, в 6 год. увечері, до власного помешкання Товариства (Бульварно-Кудрявська ул. ч. 10, п. 6).

— З приводу одного музичного товариства. Як відомо, в газетах було надруковано про одмову "Імператорського російського музичного товариства" від симфонічних зібрань-концертів.

З цього приводу городський голова подав листа до того товариства, у якому, вважаючи на те, що було надруковано по газетам, просить сповістити, чи залати товариству городський театр тепер, чи ні.

— З Новгородської думи. Новгородське городське громадське управління просить київського городського голову сповістити, які постанови прийнято у Києві про заборону продавати міцні вина.

— Зібрання. 24 ноября мають відбутись зібрання пожежної думської комісії, в помешканні городської управи, о 7 1/2 годині увечері, для розгляду деяких питань, які порішено було на зібранні 7 ноября та інших справ, Пресидеделюватиме Н. М. Розов.

— Вибух гранати. На Шулявці, у заводі Гретеера та Кривавека, коли робітники рестолювали свинець з старих грават, одну гранату розірвало і поранило робітників—Сергія Павловського та Василя Храпка. Першого одвели до лікарні.

— Коло Аскольдової могилы вмер народю смертю невідомий старий чоловік, років 65. Тіло його одвезено до анатомичного театру.

Від Товариства "Просвіта" у Києві.

— Рада товариства, на підставі § 25 Статуту, оповіщає загальні збори членів товариства на 26 листопаду (ноября) сього року в 11 годин дня, в залі народнього дому (Троїцький майдан). Справи: звітлення Ради і Комісії про їх діяльність і затвердження тих проектів, які вони подадуть зборам; вибір нових членів. Реєстр кандидатів у члени можна що-дня бачити від 4 до 6 год. дня в кватирі Товариства: Бульварно-Кудрявська, 10, кв. 6.

Невинна отвертість.

Друковані заклики до погрому як і раниш без перешкод доходить до Києва і ширяться між темняи людом.

Перед нами зараз число газети "Віче" за 12 листопада, де на першій сторінці намальовано єврея, перед яким стоїть здоровий парубок з ломаком в руці.

— Видиш, жидюга погавий, ефту штуку... Смотри, брось ефту самой дрянью заниматься. Не то плохо будет...—нахваляється хоросотенець.

І вся газета з початку та аж до кінця є поклик до погрому, до душогубства. Та в цьому нема нічого дивного: "істинно-руське" люди тільки й здатні на душогубство. А цікаво ось що.

Як відомо, начальник краю заборонив на весь час виїзнього стану привозити газету "Віче" до Києва і вона перестала доходити до переддלתників.

Редакція вжила відповідних заходів, щоб висунти справу і на першій же сторінці висяє своїм читачам все діло. Вона запитала начальника поштово-телеграфної округи, через що "Віче" не доходить до переддלתників у Києві.

Начальник відповів, що має наказ начальника краю конфісковувати числа газети на почі.

"Присопись вашу искреннюю благодарность господину начальнику киевского почтово-телеграфного округа за оказанную любезность",—дікує редакція "Віче".—"Мы обрашались съ таким же заявленієм и въ канцелярію Киевскаго генерал-губернатора, но никакого отвѣта не получили. Такимъ образомъ, вотъ причина почему "Віче" не долукаєтсь въ Киевъ и Киевской губерніи."

Въ настоящее время мы хлопочемъ о снятіи этого запрещенія нашей газетой и надеемся на успѣхъ. Всѣ исполченныя номера "Віче" будутъ нами доставлены киевскимъ подписчикамъ въ свое время частнымъ образомъ."

До такого сміливого зухвальства здається не доходить до цього часу ні один відважний погромняк.

Вол. Ст.—н.

Листи до редакції.

І. Високоповажаний п. Редакторе! Просимо надрукувати у Вашій шановній газеті сїй наш лист: Ми, нижчепідписані учні полтавської мужеської гімназії, ширю вітаємо постанову київських студентів домагати заснування 5-ти українських кафедр. Українізація вищої школи безумовно послужить кроком до загальної

націоналізації української школи і наблизить до народа українську інтелігенцію, яка введе його з сучасної темряви до кращої долі.

Висловлюємо також своє співчуття польським студентам в їх справедливому домаганні і нетерпляче чекаємо того часу, коли привилеї одного народу над другими будуть зовсім знищені.

Просимо товаришів з гімназій висловитись з приводу всього цього. (53 підписи).

II.

Просимо поважну редакцію "Рада" надрукувати щире вітання студентам українцям в г. Києві за те, що вони заходились визволити українську справу од національних утисків. Без мови не може бути української національності. Вважаючи ще й на інші їх справедливі вимагання, шлемо привіт і цілком спочуваємо їм за проведення ідеї близької нашої серцю.

Гуменна 18-го листопада 1906 р. Учні гумєської хліборобської школи.

(18 підписів).

III.

Високошанований Добродію, Пане Редакторе!

Дуже прохаємо Вас надрукувати на сторінках Вашої поважної газети "Рада" от цей наш лист:

Щиро вітаємо Вас, студенти-українці, за те, що Ви не забули про бідодашне становище України і виставили правдиве домагання, щоб у київському університеті були українські кафедри. Бажаємо Вам і на далі успіху у боротьбі за скоріший культурний розвиток 30-ти мільйонного українського народу!

Гурток селянської молоді і селян з с. Макишина, у Чернігівщині.

(16 Підписів).

IV.

Шановний добродію! Ми, учні охтирської середньої школи теж єднаємо свій голюс до товаришів по освіті, щиро вітаючи тих, що дбають про заснування українських кафедр, і бажаємо їм як мога скоріше осягнути своєї мети.

Учні мужеської та учениці жіночої охтирських гімназій.

(126 підписів).

За кордоном.

Еспанія.

Масова еміграція.

Останніми часами люде сильно з Еспанії виїжають. Цілі села зо своїми властями на чолі покидають країну і виїжджають до Америки. Це саме діється і в городах. Так, людність города Бекара, якої ще недавно було 20.000 чоловіка, головним робом ткачів, зменшилось до 9000. З них 700 семей рішили також покинути негостинну рідну країну і пошукати щастя в південній Америці. Причина цієї масової еміграції—недостача заробітку, викликана тим, що велика промисловість задушила дрібну. Ці 700 семей кілька місяців тому звернулись до урядів південно-американських держав з проханням прислати їм грошей на переїзд до Америки, де вони намірились заснувати невеликий промисловий центр. Уряд Парагваю у відповідь на це запропонував їм гроші на проїзд до Асунсіюну (столиці Парагваю), і инши пільги, але в нещасних емігрантів немає засобів, щоб добратись до границь своєї держави. Вони прохають помочі і обіцяють вернути позичку. Громадянство в Еспанії дуже стурбовано, і Гоце, колишній міністр, поставив питання на черзі в народній раді.

Телеграми.

С.-П. Т. А.

ПЕТЕРБУРГ, 22 листопада. Другим товаришем міністра торговлі наставлено управляючого страховим одділом головного управління місцевого хазяйства Остроградського.

Костромський губернатор генерал-майор Ватаці увільняється од служби з мундиром і пенсією, разом з цим його нагороджено чином генерал-лейтенанта. В "Новомъ Времени" надруковано розмову з начальником головного управління по справам місцевого хазяйства Гербельем, до якого од Гурко перейшли справи про купівлю хліба для голодних країн. Гербель між иншим сказав: "Тепер я піклуюсь про те, щоб в сїй час дати крестьянам голодних країн зерно для сїйби весною, бо від сього залежить урожай на те літо. Зерно на насіння повинно бути на останній станції не пізніше 1 февраля. Кожний змарнований день погрожує новим лихом, бо в багатьох місцевостях в той час не можна буде проїхати ні возом, ні саньми і вивезти хліб з станції не можна буде ніяк, а сїм

почнуться 1 марта. Для південних країн, де мало буває дощів, сійба в свій час незвичайно важна річ. Справа Ладвала не турбує мене совсім: я не рахую тих 10 мільйонів пудів хліба, що він повинен був вистачити. Постають він іх—добре, а не поставити—поставити інші особи; хліб знайдеться. Але такої системи авансів, яка була до цього часу, більше не буде. Потім ніяких таємностей в справі постачання хліба не буде. Чи добре вона буде вестись, чи не добре, все, що тільки буде робитись в сій справі, сповіщатиметься пресі. На мою думку се перша запорука поспіху. Бо питання про постачу хліба—питання дуже великої ваги, і не можна дозволяти розривати се питання в канцеляріях і робити з його тайну.

ПЕТЕРБУРГ, 23 листопада. В „Новом Времени“ надруковано листа Гурко, в якому він каже, що газети що дня обмовляють і брешуть з приводу підряду, котрий дано Лідвалю. Після того, як комісія розбере справу про се, він Гурко потягне всіх до одвічальності за обмову, а доки справа не вяснена, він не буде брати заходів проти авторів поклепів.

ОДЕСА, 23 листопада. „Русское общество пароходства и торговли“ встигло закомплектувати суденні команди для п'яти суден. „Російское общество“ і „Русско-дунайское пароходство“ закомплектували по одному пароходові. Взагалі єсть уже більше 300 матросів. Вербунок іде далі. Всего треба більше 3000 душ. Сьогодні з надніпрянських країн прибуло 1000 моряків, яких покликали різні парохідні спілки.

МОСКВА, 22 листопада. 25 листопада обудеться загальне зібрання німецьких груп „союз 17 октября“. Буде розглядатись питання про блок з іншими партіями Остзейського краю. Легалізовано крестянську партію „союз 17 октября“.

Земська управа звернулася до служачих з заявою, що вона вимагала у них тільки такого, як слід, виконання своїх обов'язків, не чіпаючи політичних поглядів. Але управа гадала, що служачі не зроблять управу ареною політичної боротьби і не будуть в помешканні управи хоронити зброю. Управа згожується з тим, що зброю, яку знайдено в управі, могли принести і не служачі, а сторонні особи в час зібрань. Тепер всі земські помешкання після зібрань будуть гаразд обшукуватись і заіратяться.

ПЕТЕРБУРГ, 22 листопада. Заснувалося землеустроїчій комісії в Вирючі, духовщинського повіту, Слонімі і Рязі. Скрізь висловлено бажання перейти на хуторне господарство. Ново-московська комісія зазначила норму—три десятини на чоловічу душу і одну на жіночу, коли буде дворове володіння землею; час аренди повинен бути не меншій—12 років.

Крестяне взагалі відносяться з співчуттям; власники подають заяви про бажання продати землю. В саратівській землеустроїчій комісії одержано заяви про бажання продати 74 маєтків, які складаються з 85,000 десят., в гайсінську на 3,000 десятин.

ПЕТЕРБУРГ, 23 листопада. Заснувався одділ октябристів в Михайліві (рязанськ. губ.) і Ярославлі. Октябристи чекають Гучкова. В Пензі організується партія обновленців. Одділ „союз русскаго народа“ заснували в Пинську, Ричці, Лоеві, Радзівілові і Ново-Московську.

ІРКУТСК, 23 листопада. В квартирі купця Шафе арештовано хазяїна, 11 делегатів місцевого з'їзду соціал-демократичної партії і ще 6 осіб. Виявлено великої ваги листування.

ТИФЛІС, 23 листопада. В засіданні предводителів дворянства, з участю компетентних осіб, обміркувалось питання про заведення на Кавказі суда присяжних і зазначено дуже необхідним і можливим заведення суда присяжних в Тифліській губернії.

ПЕТЕРБУРГ, 22 листопада. В офіційному сповіщенню, про постанову ради міністрів в засіданнях 18 і 21 листопада говориться між іншим, що рада міністрів ухвалила пропозицію міністра торгівлі і промисловости про передачу в се відомство двох клаптів землі біля Баку для того, щоб на їй нафтопромислові збудували помешкання для робітників.

Далі ухвалено пропозицію міністра внутрішніх справ про видачу земством на іх необхідні видатки позичок із державного банку під заклад процентних паперів, в які поверено тепер пошарні, дорожні і інші капітали на загальну іх вартість по номінальній ціні на 3,573,327 карб. За позичку буде братись не більше 5 1/2% годових. Час, на який будуть даватись позички, а також час, в який вони повинні погашатись, зазначуватиметься міністром внутрішніх справ. Сих заходів вжито щоб допомогти земствам, які тепер в важкому становищі, дякуючи неврожаю, котрий захопив дві третини земських губерній, і не можуть виконати законних обов'язків.

ТИФЛІС, 23 листопада. Декілька

душ озброєних татар напали коло станції на сторожеву будку, ограбили сторожа, понасилували його жінку і зникли.

ТИФЛІС, 23 листопада. На станції Садахло карської залізниці розбився поїзд, через те, що злочинці посували дорогу. Поранено машиніста і підмашиніста Розбилося 8 вагонів. Проїхати можна з пересадкою в Тифлісі.

Тут гадають заснувати биржу праці. ДЕРБЕНТ, 23 листопада. Вчора о 10 годині вечора трусилась земля з великими підземними ударами.

Загряничні телеграми.

ЛАГОС, (західна Африка), 23 листопада. Один англійський портовий урядовець покликав 12 робітників-туземців, що прохали грошей на паровий баркас, війхав на серед річки і зведив катувати іх канчуками. Кожного вдарено 25 раз. Кажуть, що робітники прохали віддати зароблені гроші, бо голодували. Сей випадок дуже обурив туземців.

ЛОНДОН, 23 листопада. Daily Telegraph сповіщають з Токио, що одного матроса, якого обвинувачували за крадіжку, зв'язали, повісили на цілу ніч на мачту і побила дряпаною вірвовкою. Вранці матроса знайдено що тільки живим. Взагалі тепер гомонять про жорстке поводження унтер-офіцерів з матросами. Недавно на крейсері „Івато“ матрос, якого арештовано за обдурювання, утік з під варті і хотів підпалити пороховий склад.

ЛОНДОН, 23 листопада. В палаті общин в розмовах відносно законопроекта про розршення суперечок в промислових підприємствах уряд перше не згожувався, а потім згодився поширити сей закон на домашню прислугу.

„Daily Telegraph“ сповіщають з Йокагами, що міністерство внесло в бюджет 1907 року кредит на перевозку двох дивізій з Манчжурії і Кореї. На організацію двох нових дивізій потрібні засоби одержуються від переваги прибутків над видатками. Далі мається на меті зменшити час служби в війську з 3 на 2 роки і цим збільшити військо.

Дописи.

Юзівка. Тихо та любо тепер у Донецькій гірничо-промисловій районі: аві сходів, ві демонстрацій, ві мітігів; тільки иноді й почуєш,—там зарізали кого, там пограбували, а там вбили; зате „кромольного“ слова не почуєш: все поховалося і утнуло до якого часу. З місяць тому у Юзівці покарано на смерть шістьох грабників; могили іхні начальство звеліло зрівняти з землею, і тепер хліба тільки по тим квіткам, що якісь невідомі люде приносять частенько на те місце, можна пізнати, де іх поховано. Грабників були безробітні.

Широку діяльність починають розвивати так звані професійні спілки заводських робітників та шахторів, не вважаючи на те, що адміністрація, здебільшого дрібна (не так, мовляв павки, як підпанки), чинить усілякі перешкоди. Так, напр., на Макієвських шахтах було засновано чималеньку таку спілку; але вона з початку стала сіллю в оці дрібному начальству, і воно присяглося її скасувати. І скасувало. Спілка не має права вести ніякої політичної агітації, і коли начальство спостереже, що таке ведеться,—то закриває спілку. На Макієвських шахтах спілка вживала усіх способів, щоб ніхт не заізорився її політичній діяльності, але начальство вигадало свій спосіб, щоб закрити її: на одному зібранні „хтось“ розкидав прокламації. Довесли і від спілки лишень лиш спогад. Ну, та дарма! Робітники не журяться, а уперто сподіваються кращих часів.

На Лідівських шахтах також засновано професійну спілку, і діло вже, як кажуть, на мазі. Поліція-ж не дрімає. Видання „Сельського Вістника“ раздають тисячами. Чого тиш у тих книжечках нема! Усі сім „свобод“ обговорено з усіх боків. Щоб читачі думали, що воно щось путнє, книжечки мають червоні палітурки. Треба одначе зауважити, що чорносотенна діяльність ведеться у нас уміло: свійжй чоловік ніколи не скаже, що тут винен. Привіді цього напрямку знайшли певного чоловіка, відомого в окрузі чорносотенця, А. С. Єгорова, який служить на шахтах за механіка. Хоча привіді сього діяча майже нікому не цікаве, але приводило його, бо чогочого, а „пропечатанія“ кожний з таких діячів боїться, як чорт лядану. Діяльність д. Єгорова не має у робітників ніякого співчуття, а лиш неприязнь. Та й не двоє: хто прочитає ту мерзоту, яку дають шахторіві „істинно-русские люди“ замість путньої книжки, той тільки плює,—так гидко зробиться! Скажуть би, не бачили чого кращого, а то тепер не можна скаржитись на брак доброї дешової літератури: в кожній шахторській будинкові, де є письменний, знайдете одну-дві а то й більш гарних брошур, кулених за власну копійку, кривавицею зароблену. А видання „С. Вістника“ дурно роздають, та ніхт не бере, а коли хто й візьме, то, роздивившись, повертає на „що-інше“.

Лубні. Дякуючи роз'ясненню Сената, трох не всі козаки у нашому повіті не мають права брати участь у виборах до Дуни. З приводу цього козаки подають у повітову земську управу друковані прошення. Довідавшись про це, губернська адміністрація змеліла нашому справникові зробити по цьому ділу слідство і випукати „агітатора“. Є чутка, що „агітатора“ вже знайдено, тільки до суду він не буде потягнений, бо його діяльність має характер передвиборчої агітації, котру закон не забороняє.

Цимі днями у нас мав місце дуже цікавий випадок, який ще раз підтверджує, як відноситься до виборів уряд. Діло було так: чоловік з триста євреїв через свого рабна Варшавського подали справникові заяву, щоб той підтвердив, що вони справді мають право брати участь у виборах. Справник цю заяву завірив і повернув Варшавському, тільки 11 ноября, тоді як строк запису кінчається—10-го.

У нашому повіті торік було 46.000 урядових недоїмок, в цьому році таких недоїмок зосталося усього 1800 карбованців. Комісія на чолі з предсідателем суду і інженером Бекетовим обдівлялись будинком суду і знайшли, що він не відповідає своїй меті. Комісія зробила постанову повідомити про се міністерство справедливости, а проханням дати асигновку по одержавню якої буде приступлено до будівлі.

Змієв Харьнівськ. губ. З осені цього року в г. Змієві Харьк. губ. змієвське земство одрило свою книжку лавку, першу в нашому городі. Між іншими книжками—літературними, божественними, по сільському хазяйству то що, були в лавці і книжки на теми сучасного життя.

Продавались в лавці книжки підходящі як для простого люду, так і для інтелігенції, були і дитячі книжечки. Народ начав був уже заохочуватись книжками, як ось 14 ноября завилась в книжку лавку поліція, зробила трус і вайшла де—кілька книжечок „незаконної літератури“. Книжку лавку зараз же закрили і запечатали, а продавщиці книг, сімейній жінці учитель ремесленої школи, приказано вихаті із Харьківської губернії в 24 години. Насилу уприсила, щоб дозволити їй вихаті через три дні. Після того, як закрили книжку лавку, через два дні арештували і посадили в тужею тюрму і завідуючого „ввишкольним образованієм“ змієвського земства д. Завалішина, який вибрав та купував книги для лавки.

БІРЖА.

Петербургська біржа 23 листопада 1906 р.

40% Державна рента.	74
4 1/2% Заставні листи Київ.	—
з. б.	72 3/4
50% Внутрішн. з виграш. позичка перш. р. 1864	379
50% Внутрішн. з виграш. позичка друг. р. 1866	275
Застав. з виграш. Держав. Дворян. земельн. банку	230
Акцій Петербургск. міжнародн. Ком. банку	409
Петербург. учетн. та позичк. банку	442
Росс. для загранич. торг. банку.	355
Т-ва зал. стал. та метал. зав. „Сормово“	161 1/2
Брянск. рельсов. метал. зав.	—
Пугиліського зав.	88
Бакінск. нафт. т-ва.	535
Т-ва нафт. пр. бр. Нобель	—
Нафт. і Торг. Т-ва „Мантешев і Ко“	157
Петербург. Приватн. та Комерц. банку	148
1-го Т-ва пароход. по Дніпрі	—
2-го Т-ва пароход. по Дніпрі	—
„Гартман“	295
Позичка р. 1905	91
50% Нова позичка р. 1906	85 3/4
50% Крестянськй свідцтва	80 1/2
Настрій слабій.	—

Відповіді редакції

Д—ю Слюсарю—нарис „Лас Хмельницький“ передано товариству „Прогресс“. Передланнюкові № 4184 „Дніпро реве“ надруковано не буде. Спільного із статтею: „Над Осколком“ вона нічого не має. Передланнюкові № 990. Ваш допис надруковано. Присилайте і на далі, що у Вас транить ся цікавого. І Бабуню ст. Макошин. „Віддуки а села“ ми одержали. Переглянемо—може надруємо. Д—ю Тарасенку. Ваших нарисів „Додоми“, „Осілля піч“ і „Вони“ редакція не одержувала. Чи не пропали де вони в дорозі?

Залізничі Поїзди.

Швидко-Західна (Юго-Западна) залізниця.	№ поїздів	Одходить з Києва.	Прибуває до Києва.
Кур'єр I, II, кл. Одеса Варшава	1	9 г. 00 в.	2 г. 45 х. р.
Кур'єр I, II, клас. Брест, Варшава	9	7 г. 10 х. в.	10 11 г. 03 х. д.
Почтов. I, II, III кл. Одеса, Брест, Вілосток, Граево.	3	9 г. 15 х. р.	4 9 г. веч.
Почтов. I, II, III кл. Сарни, Ковель, Варшава.	3	2 г. 25 х. д.	4 7 г. 50 х. в.
Пасаж. I, II, III кл. Брест, Вілосток	13	12 г. 05 х. в.	14 6 г. 56 х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Одеса, Умань	5	12 г. 30 х. в.	6 г. 15 х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Бердичів, Радзівилів.	11	8 г. 25 х. в.	12 10 г. 26 х. р.

Мішан. I, II, III кл. Одеса, Брест.	15	8 г. ран.	16 7 г. 35 х. в.
Пасаж. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Катеринослав.	19	10 г. 50 х. р.	20 5 г. 59 х. д.
Почтов. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, едзавет	17	11 г. 20 х. в.	18 7 г. 15 х. р.
Мішан I, II, III кл. до Ольшаниці.	27	4 г. 37 х. д.	28 9 г. 27 х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Сарни, Ковель, Варшава, Вілньо, Петербург	1	11 г. 50 х. в.	2 6 г. 29 х. р.
Мішан. IV кл. Київ Одеса, Брест, Знаменка	3	1 г. 54 х. в.	32 12 г. 52 х. д.
Пасаж. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Катеринослав, Сена-стополь та Ростов на Дону	8	7 г. 48 х. р.	9 4 9 г. 53 х.

Московсько-Кірово-Вороніж. залізниця.

Шейдт. I, II, III кл. Москва	2	11 г. 40 х. р.	1 6 г. х. в.
Почтов. I, II, III кл. Москва, Курськ.	4	11 г. веч.	3 7 г. 30 х. р.
Пасаж. I, II, III кл. Курськ, Москва, Вороніж.	6	12 г. 50 х. д.	5 4 год. дня

Пасаж. I, II, III кл. Курськ, Вороніж, Харків, Петербург.

8	8 г. 05 веч.	7 10 г. 35 х. р.
---	--------------	------------------

Кірово-Полтавська залізниця.

Почтов. I, II, III кл. Кременчук, Полтава, Харків.	4	12 г. 15 х. в.	3 7 г. x 10 р.
Шейдт. I, II, III кл. Полтава, Харків, Дозова, Ростов, Севастополь	2	6 г. 17 х. в.	1 8 г. 47 х. р.
Тел.-пасажир. II, III клас. Полтава, Харків	6	8 г. 30 х. р.	5 8 г. в. 4 х.

Редактор М. Павловський.

Видавець Б. Грінченко.

Оповідістки.

ШУКАЮ КВАТИРЮ

о 4—5 кімнат, біля золотих воріт. Адресу зоставити в редакції газ. „РАДА“ для л—но. 4—00—2

Новина XX віку!

музикальний лірик

„РОСКІШ“

з туалетним зеркалом, вражає своїми голосними і приємними тонами, нічим не риниться від тих, що коштують 50 карб., прегарного виробу, і за для того служить найкращою прикрасою у кожній домі і цікавою розмовкою для себе і гостей. Ящик „Роскіш“ заводиться і грає сам довго ріжні гарні марші, вальси, польки, опери, народні пісні і т. н., твори знаменитих композиторів всього світу, приймається з допомогою окремого зарядя механізм в делікатному полірованому ящику (загряничного виробу). Ціна при замовленні 1 штуки 3 карб., 2 шт. 5 карб. 75 коп., 3 шт. 8 карб. 35 коп. За передплату, незалежно від кількості рахуєм: в Європ. Росії—35 коп. Азіятець Росії 55 коп. Східн. Сибір 75 коп. 5—449—2 Адреса: Варшава. Товариство „ВІЛЬЯМС“.

ОТКРЫТА НА 1906/7 г. ПОДПИСКА

НА ПЕРВЫЙ ВЪ РОССИИ ПЕЧАТАЮЩИЙСЯ ВЪ КРАСКАХЪ еженедельный литературный и художественный журнал

Обновление

II-ой годъ. II-ой годъ. издания.

Въ 1906/7 году подписчики получатъ:

- 52 №** Иллюстрированного художественно-литературного журнала. **52 №**
- 12 кн. Полное собрание сочинений В. Крестовского.
 - 6 кн. Сенсационного романа изъ послѣдней китайской войны „Завоеваніе китайскаго невольца“ или между зѣбом и адомъ в Китаѣ.
 - 4 кн. Т. Гризенбергъ. Іезуиты. Полная исторія ихъ звѣствъ и тайныхъ дѣяній отъ основанія ордена до настоящаго времени.
 - 4 кн. Гекертонъ. Тайныя общества всѣхъ вѣковъ и всѣхъ странъ.
 - 3 кн. А. Арнульдъ. Бастильи 1374—1789.
 - 3 кн. Историческій очеркъ. Тайны Бастильи, ея аресты, пытки, процессы, побѣги.
 - 3 кн. А. Верморель. Дѣятели сорокъ вѣкового года и ихъ роль въ событіяхъ какъ 1848 г. так и послѣдующихъ лѣтъ.
 - 3 кн. А. Вейдемейеръ. Дворъ и замѣчательные люди въ Россіи во второй половинѣ XVIII столѣтія.
 - 2 кн. М. Миньє. Исторія Маріи Стюартъ.
 - 2 кн. П. Ландре. Политическая исторія папъ.
 - 1 кн. POLITIKAS. Европейскіе монахи и ихъ дворы.
 - 1 кн. Знаменитыя дуэли въ Россіи. Де Соленъ. Послѣдніе дни Іерусалима.
 - 1 кн. Р. Готьеръ. Женская красота въ зеркалѣ вѣковъ.

Подписной годъ назначается съ 1-го ноября 1906 года по 1 ноября 1907 года. Подписная ціна на годъ съ доставкой и пересылкой 4 руб. Подписка принимается: СПб. Колокольная 3. Редакция журнала „Обновление“. 2—450—2

В КНИГАРНІ

„Кіевської Старини“

продаються ось які нові українські книжки:

- Бах А. Н. Економичні нарисы. СПб. р. 1906, ціна 12 коп.
- Базилевич О. Рідна мова Української буржуа. П. р. 1906, ціна 20 коп.
- Бердо А. Арсеній Бердо, Епископ Переяславський і Бориспольський К. р. 1904, ціна 25 к.
- Брайтенбахъ В. Біологія в XIX віці. Львів р. 1903, ціна 13 коп.
- Бодянский О. Наскѣ українскій казки. Львів р. 1903, ціна 25 коп.
- Винниченко і Деде. Повість і Оповідання. Львів р. 1893, ціна 1 р. 20 коп.
- Гауптман Г. Візник Геншель. Львів р. 1899, ціна 55 коп.
- Грушевський М. Хмельницький і Хмельницщина. Львів р. 1901, ціна 10 коп.
- Буцков Н. Урисьє Акости. Львів р. 1900, ціна 45 коп.
- Драгоманов М. Рай і поступ. К. р. 1906, ціна 40 коп.
- Микола Іванович Костомаров. Львів р. 1901, ціна 8 коп.
- Два учителя. Союмиш. Львів р. 1902, ціна 20 коп.
- Доманицкий В. Словарик. К. р. 1906, ц. 20 к.
- Данте А. Пекло. Пісні I—X. Львів р. 1902, ціна 20 коп.
- Енгель Фр. Початок родини і приватної власности. Львів р. 1899, ціна 75 коп.
- Людвік Фаербрах. Львів р. 1899, ціна 25 коп.
- Ефремов С. Національє питанія в Норвегії. Львів р. 1902, ціна 15 коп.
- Иваниц Н. Нароліст і її початки. Львів р. 1899, ціна 35 коп.
- Наринський П. Вудий снн, сім великих проповідів. Жовква р. 1904, ціна 90 коп.
- Иониский О. Молодий вік Максима Однина. Львів р. 1902, ціна 75 коп.
- Иониский М. Поєдинок і наші оповідання. Львів р. 1903, ціна 75 коп.
- Ирмиский А. Бейрутскі оповідання К. р. 1906, ціна 5 коп.
- Красовченко Л. На рідному полі К. р. 1906, ціна 5 коп.
- Мартинюк П. Українскі записки К. 1906, ц. 1 руб.
- Масарик Т. Ідеали Гуманности. Львів 1902, ціна 18 коп.
- Наумович В. Величина і будова звіданого свѣта. Львів р. 1901, ціна 8 коп.
- Нічипорський П. Гомерова Гіада, рапс. А. Львів р. 1902, ціна 15 коп.
- Гомерова Гіада, рапс. В. Львів р. 1902, ціна 18 коп.
- Гомерова Гіада, рапс. Г. Львів р. 1903, ціна 13 коп.
- Гомеровт Гіада, рапс. Д. Е. З. Львів р. 1904, ціна 40 коп.
- Одниний М. Збірник творів. Народні сказы і П. 1906 г., ц. 40 коп.
- Олександров В. Раси Европї і їх історія. Львів р. 1902, ціна 35 коп.
- Розвага. Українскій декламатор. II видання. К. р. 1906, ціна 1 р. 25 коп.
- Раковский І. Вік нашой землі. Львів р. 1901, ціна 5 коп.
- Степовик О. Арихметичний задачник. II. 1906 г., ц. 30 коп.
- Терещенко О. Москофіли і народовці в 70 их р.р. Львів р. 1902, ціна 15 коп.
- Томашевскій С. Кііевска казаччина. 1855 р. Львів р. 1902, ціна 5 к.
- Тен Г. Філософія штуки I ч. Львів р. 1902, ціна 45 коп.
- Україна Л. Думи і мрії. Поезія. Львів р. 1899, ціна 55 коп.
- Франко І. Захар Беркут. Львів р. 1902, ціна 55 коп.
- Шевченко героєм польської революційної легенди. Львів р. 1901, ц. 20 коп.
- Феррер Е. Дарвінізм. Львів р. 1904, ціна 60 коп.
- Флмаріон Н. Небо. Львів р. 1900, ціна 90 коп.
- Федорченко І. Продада. Вогобудниця. Поеми. К. р. 1906, ціна 40 коп.
- Уайт А. Д. Розвій астрономичних поглядів. Львів р. 1903, ціна 5 коп.
- Шекспір У. Антоній і Клеопатра. Львів р. 1901, ціна 75 коп.
- Багацько галасу а печелы. Львів р. 1901, ціна 55 коп.
- Гамлет припадський. Львів р. 1899, 75 коп.
- Корюлян. Львів р. 1900, ціна 65 коп.
- Король Лір. Львів р. 1902, ціна 65 коп.
- Міра за міру. Львів р. 1902, ціна 65 коп.
- Проборка гоструха. Комедія в 5 діях. Львів р. 1900 ціна 65 коп.
- Ромео та Джульєтта. Львів р. 1901, ціна 75 коп.

Тут же приймається передплата і продаються окремі книжки журн. „Літ. Науковий Вістник“ і „Записки Наукового Т-ва імені Шевченка“ на рік 1906, що виходять у Львові. В окремій продажі книжка „Л. Н. Вістника“ компте 1 р. Записок—1 р. 50 коп.

Фотографічні портрети українських письменників, артистів і гетьманів, ціна 1 р. 50 к. 1 руб. і 30 коп.

Листові карти з українськими письменниками, тисцями, гетьманами і видами, ціна по 3 і 5 коп.

Всі ці книжки і часописи можна дістати в книгарні „Кіевської Старини“, Безакієвська, ч. 8